

Genlisea: v $\frac{1}{2}$ vrťkovitá rostlina

Přesně spávek pátá Radek Kastner

[23.03.2008]

Aktualizováno [23.03.2008]

?: Genlisea: v $\frac{1}{2}$ vrťkovitá rostlina

O: Toto je opravdu dokonalý rod rostlin s pastmi typu vráti a strategií lovu, která odkazuje právě ke speciálním rybářským pastem (např. na ohořelce nebo humry, pozn. pátá).

Co tahle slova znamenají, mohou se ptát ti, kteří pocházejí z másta? Jedním z neefektivnějších způsobů, jak ulovit mimořádně chutné humry a ohořelce, je sestavit kontejner, který pastíhává potvory do svého nitra. Jakmile se tvor ocitne uvnitř, nedokáže nalézt cestu ven. Rozdíl mezi takovou a gravitační pastí je ten, že v gravitační pasti je právě gravitace tou primární pastí. Pátá, která bránu kořisti uniknout. Prvotněmi pátými kámi pasti typu vráti jsou fyzicky odstráňující a odrazující prostředky a prvky špatného navědání kořisti.

Rod Genlisea sestává z rostlin, které rostou ve velmi vlhkých prostředí a stejně jako bláze pátá buzná rod Utricularia vytvářejí své pasti pod vodou. Horně stonku se nachází zduřelá trávová komora - věšek (viz foto), která způsobuje, že klesající stonk vypadá jako krk pátrosa, který snědl opravdu velkou kus potravu. Pod touto komorou pokračuje stonk dále jako dutá komora. Trubice se rozdělují (viz foto) do dvou dlouhých, spirálovitě stořených ramen. Každé rameno má po celou délce spirálovitou špičku. Spleť, stořená chlupy zajišťují, že se živočichové dostanou touto špičkou dovnitř trubice a tunelem směrem uť, vzhůru, ale nejsou schopni otočit se a dostat se zpět na svobodu. Vše, co jsou schopni udělat je, postupovat směrem k věšku.

Genlisea - věšek; Genlisea - rozvětvená; Genlisea - rameno

Foto Galleria Carnivora © Barry Rice

Pasti jsou snadno viditelné u některých vodních druhů, zatímco u pozemních jsou pasti užněny ve špičce hlavy. V roce 1975 byla provedena zkouška tvorby trávových enzymů u tohoto rodu (Heslop-Harrison, 1975), speciálně u druhu G. africana a následující pozorováními v dci prokázalo pátá, že živin použitím sněmání radioizotopů. Velmi vědecké!

Existuje věce ne dvacet druhů tohoto rodu a existuje celkem shoda na tom, že jim moc nerozumíme. Mnoho druhů produkuje dva druhy pastí - jedny menší, omezené do oblasti bláze k povrchu substrátu a daleko větší pasti, které pronikají hluboko do substrátu. Jsou tyto dva druhy pastí páté k tomu, aby lovily odlišný typ kořisti? Další pozorováními zjistila, že trubice pasti druhu Genlisea

hispidula majá- jak½si druh slizká© zájtky. Ná›kteá™- badatelá© se domná-vajá-, á¾e koá™ist má-á¾e bá½t pá™itahová;na do pastá- proto, á¾e je v pastech uzavá™en vzduch. Existujá- urá•itá© dá-kazy, která© nazná•ujá-, á¾e rod Genlisea je obzvlášjtá› efektivná- v chytá;iná- prvoká-, i kdy¾ pá™ehrabá;váj;iná- se v pastech pomocá- mikroskopu odhaluje taká© mnoho jiná© koá™isti.

Ji¾ dlouhá½ á•as nazná•uji, á¾e je docela možná©, á¾e pasti druhá- rodu Genlisea mohou bá½t aktivná-mi pastmi a nepá™etrá¾itá› nasá;vajá- dovnitá™ tekutinu. Množstvá-souá•asná½ch dá-kazá- vák nazná•uje, á¾e by tomu tak nemuselo bá½t, ale stejná› bych to rá;d vádá› jistá›.

Nevá-m o á¾á;dná©m obecná©m jmá©ná› tá›chto rostlin, ale ná›kteá™- pá›stitelá© je nazvá½vajá- "corkscrew plants"(vá½vrtková©/vá½vrtkovitá© rostliny). Latinská© jmá©no rodu vzdá;vá; poctu komtese Stá©phanie-Fá©licitá© du Crest de Saint-Aubin de Genlis, francouzská© spisovatelce a pedago¾ce, jejá-á¾ á•spá›chy pá™esá;hla snad jen dá©lka jejá-ho jmá©na.

Rod Genlisea nemá-á¾e bá½t dá-vá›ryhodná› klasifiková;in jednoduchá½m souborem znaká-. Velká½ expert Peter Taylor nakonec vytvoá™il smá›sici znaká-, která© musá- bá½t k identifikaci použá;ity (vá•etná› zpá-sobu, jaká½m se otvá-rajá- zralá© semená-ky, charakteru chlupy pokrytá©ho povrchu a dá;á-mi má©ná› vá½znamná½mi znaky). Identifikace v rá;mcí rodu Genlisea nená- pro bojá;cná©. Pro toto rozpitvá;iná- je navá-c nutná½ mikroskop, pokud to chcete udá›lat opravdu poá™á;dná›.

Pokud je mi zná;mo, ochrana tohoto rodu se zdá; bá½t celkem zabezpeá•ena, vzhledem k tomu, á¾e rostliny rostou v prostá™edá-, která© je relativná› vzdá;leno od vá½znaá•ná© lidská© á•innosti. Africká© druhy rostou na zajá-mavá½ch kopulovitá½ch kopcá-ch zvaná½ch â€žinselbergâ€œ (z ná›má•iny â€œ ostrá-vkovitá½ kopeć/hora, pozn. pá™ekl.), na která© rá;di lidá© vystupujá- pro jejich pá™ita¾livá½ tvar. Naá;stá- jsou tyto africká© â€žinselbergsâ€œ hodná› vzdá;lená©, ale á•asem pá™edpoklá;dá;im, á¾e jak se lidá© dozvá;dá- o svá-dná©m prostá™edá-, kde maso¾ravá© rostliny rostou, bude prostá™edá-zníá•eno dá-ky horolezectvá- a souvisejá-cá-m aktivitá;im. To, á¾e africká© druhy rodu Genlisea á¾ijá- na ostrá-vkovitá½ch kopcá-ch, znamená;í, á¾e jejich vá½skyt je znaá•ná› roztá™á-á;itá›n, což má-á¾e vá©st ke zvá½já;ená- zranitelnosti a zníá•ená- má-stná-ch populací- lidmi.

Page

citations: Adamec, L. 2003; Barthlott, W., et al. 1998; Barthlott, W. et al. 2007; Fischer, E. et al., 2000; Juniper, B.E. et al., 1989; Rice, B.A. 1994c, 2006a; Schlauer, J. 2002; Studnicka, M. 2003a; Taylor, P. 1991a.

Revised: March 2007

á©Barry Rice, 2005

T: Radek Kastner